MS DOS ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ЖҮЙЕСІ

Орындаған:Қуанышбек Ж.
Қабылдаған:Мустафаева Л.
Тобы:ЕТ-113

MS DOS операциялық жүйесі

MS DOS

- **MS DOS** операциялық жүйесі 1981 жылы IBM дербес компьютерімен бір мезгілде пайда болып, әрбір компьютерге орналастырылған болатын.

- **MS DOS** дистрибутивті дискінде io.sys, msdos.sys файлдары, command.com командалық процессоры, ОЖ сыртқы командалар файлы (олар format.com, fdisk.exe және т.б), драйверлер және басқада файлдар орналасқан.

MS DOS □ □ рылысы

- **IO.SYS** файлы BIOS-ты (Basic Input/Output System) кіргізу/шы□ ару базалы□ ж□ йесінен т□ рады ж□ не ОЖ мен BIOS арасында интерфейс болып табылады. Б□ л файл ОЖ-де компьютер аппараттарымен ж□ не BIOS □ арым-□ атынас жасау □ шін □ олданылады. Сырт□ ы □ □ рыл□ ылармен (пернелік та□ та, дисплей, принтер ж□ не байланыс адаптері) а□ парат алмасуды□ барлы□ операцияларын ат□ арады

- **MSDOS.SYS** файлдар даярлау□ а м□ мкіндік береді ж□ не ЭЕМ жедел жадын бас□ арады, о□ ан □ р□ ашанда жедел жадта □ анша бос орын бар екені белгілі. msdos.sys файлы □ зілістерді, я□ ни INT 21h □ зілісін □ □ деуге арнал□ ан. Б□ л ОЖ ядросы болып табылады. MS-DOS ба□ дарламалары INT 21h □ зілісіне тек ОЖ-ден □ ызмет алу □ шін хабарласады. Мысалы: жады блогын с□ раныс беру □ шін, файл ашу □ шін немесе оны□ □ □ рамын о□ у □ шін ж□ не т.б.

MS DOS □ □ рылысы

- **COMMAND.COM** – пайдаланушы ж□ мысы □ шін та□ айындал□ ан командалы□ процессор. Ол ЭЕМ іске □ осыл□ ан кезден бастап пайдаланушыны□ талабы бойынша процессор орындайтын барлы□ резидентті немесе ішкі командаларды □ амтамасыз етеді. Ал транзитті сырт□ ы командаларды орындау □ шін ол дискіден солар□ а с□ йкес ба□ дарламалы□ файлды іздеп, егер табылса, оны жедел жад□ а ж□ ктеп, о□ ан бас□ аруды береді. Ба□ дарлама ж□ мысы ая□ тал□ ан со□ командалы□ процессор оны жадтан жойып, экран□ а □ рі □ арай ж□ мыс□ а даяр екендігін білдіретін ша□ ыру м□ ліметін шы□ арады.

Командалардыӊ жіктелуі

- MS DOS-тыӊ барлыӊ командалары резидентті жӛне транзитті болып екі ӛлкен топӛа бӛлінеді.

- 1) Резидентті (ішкі, бірге ӛӛрылӛан) командалар ӛосымша COMMAND.COM файлыныӊ ӛӛрама бӛлігі болып табылады. Олар – ӛарапайым жӛне жиі колданылатын командалар. Бӛл топӛа: DIR, MD, CD, RD, TIME, DATE, REN, DEL, TYPE, COPY жӛне т.б. командалар жатады.

- 2) Транзитті (сыртӛы, жӛктелінетін) командаларӛа дискідегі баӛдарламалыӛ файлдар жатады. Оларды іске ӛосып орындаудан бӛрын дискіден оӛу керек. Бӛл топӛа мына командалар жатады: FARMAT, ATTRIB, TREE, MODE, DISKCOPY жӛне т.б.

Командалардың□ жіктелуі

- MS DOS-тың□ барлың□ командалары резидентті ж□не транзитті болып екі □лкен топ□а б□лінеді.

- 1) Резидентті (ішкі, бірге □□рыл□ан) командалар □осымша COMMAND.COM файлының□ □□рама б□лігі болып табылады. Олар – □арапайым ж□не жиі колданылатын командалар. Б□л топ□а: DIR, MD, CD, RD, TIME, DATE, REN, DEL, TYPE, COPY ж□не т.б. командалар жатады.

- 2) Транзитті (сырт□ы, ж□ктелінетін) командалар□а дискідегі ба□дарламалы□ файлдар жатады. Оларды іске □осып орындаудан б□рын дискіден о□у керек. Б□л топ□а мына командалар жатады: FARMAT, ATTRIB, TREE, MODE, DISKCOPY ж□не т.б.

MS-DOS-тың магниттік дискілермен жұмыс жасау командалары

- VERIFY командасы – Дискіге жазу кезінде тексеру режимі. Ол көшіру командаларын дұрыс орындалуын қадағалайды және сол үшін қызмет етеді.

  Мысалы: VERIFY – тексеру режимі қандай қалыпты тұрғанын анықтайды. VERIFY ON – тексеру режимін қосады.

  VERIFY OFF – тексеру режимін өшіреді.

- FORMAT командасы. Дискіні форматтауға арналған команда.

  Команда параметрлері: /s – жүйелік диск құрады, /v:белгі – дискіге белгі салады, /u – дискідегі барлық ақпараттарды жоя отырып дисіні форматтайды, /q – дискіні жылдам форматтайды. Мысалы: FORMAT a: /q – «а» дискісін жылдам форматту.

MS-DOS-тың файлдармен және каталогтармен жұмыс жасау командалары

Файл атын □згерту – **RENAME (REN)** командасы. Команданы□ спецификациясы:

REN[AME] [ж:][маршрут аты]файл аты[.т□рі]файл аты[.т□рі]

Бірінші аргумент файлды□ б□рын□ы аты да, екіншісі – жа□а аты.

Бірінші аргументті□ алдына □згеріс □ай бумада ж□ретінін к□рсететін префикс-маршрут □ою□а болады, □йтпесе □згеріс а□ымда□ы бума ішінде болады.

Мысалдар:

C:\WORK>ren a:*.txt *.doc | Файылдарды□ т□рлері □згереді.

C:\>ren prl.asm pr2.asm | Файылды□ аты PRL-ден PRI2-ге □згереді.

MS-DOS-тың файлдармен және каталогтармен жұмыс

жасау командалары

Файлды жою – **DEL** командасы. Команданы□ спецификациясы:

DEL [ж:][маршрут]файл _аты[.т□рі]

Егер файлды□ аты к□рсетілмесе, онда берілген бумада□ы немесе а□ымда□ы бумада□ы барлы□ файлдар жойылады.

М□ндай жа□дайда (ж□не *.* шаблоны к□рсетілген кезде) DOS жоюды орындау□а р□□сат с□райды.

DEL командасыны□ аргументінде маршрут, шаблон немесе белгілі бір файлды□ атын енгізуге болады.

C:\>del\work*.txt – б□кіл TXT-типті файлдар жойылады.

MS-DOS-тың файлдармен және каталогтармен жұмыс жасау командалары

Файл мәліметін экранға шығару – **TYPE** командасы. Команданың спецификациясы:

TYPE[[ж:][маршрут]файл_аты[.тҮрі]

Файл атында * және ? таңбаларын қолдануға болмайды. Аргументтің алдында файл қай бумада екенін көрсететін префикс – маршрут қоюға болады.

Бұл командамен тек ASCII кодында жазылған текст мәтіні бар файлдарды ғана экранда көре аламыз.

Мысалдар:

C:\type prog1.asm

MS-DOS-тың файлдармен және каталогтармен жұмыс жасау командалары

Буманы экранға шығару – **DIR** командасы.

Команданың спецификациясы: DIR [ж:][файл аты [.түрі]][/P][/W]

Команда буманың элементтері ішкі бумалар мен файлдар туралы мәліметтерді экранға шығарады. Элементтің аты мен түрі, байт бойынша көлемі тек файлдар үшін, буманың белгісі <DIR> элементтің құрылған уақыты көрсетіледі. Сонымен қатар дискінің аты мен ондағы бос орынның байтқа шаққандағы мөлшері беріледі.

/P параметрі мәлімет экранның биіктігіне симай кетсе, оны бөлшектеп көрсетуді ұйымдастырады.

/W параметрі мәліметтің қысқаша түрін шығартуға қаолданылады.

DIR гомандасының параметрлерсіз қарапайым түрі экранға ағымдың буманы береді.

MS-DOS-тың файлдармен және каталогтармен жұмыс жасау командалары

Жа□ а бума □ □ ру – **MKDIR (MD)** командасы.

Команданы□ спецификациясы: MD [:] маршрут Немесе MKDIR [:] маршрут

Жа□ а бума а□ ымда□ ы буманы□ ішінде □ □ рылады. Кез келген буманы□ ішінде жа□ а бума □ □ ру□ а болады.

Мысалы а□ ымда□ ы WORK бумасыны□ ішінде PRO деген жа□ а бума жасау керек. Б□ л □ шін т□ мендегідей командасын енгізу жеткілікті:

C:\WORK > md pro

Жа□ а буманы енді файлдармен толтыру□ а болады.

MS-DOS-тың файлдармен және каталогтармен жұмыс жасау командалары

Буманы жою – **RMDIR (RD)** командасы.

Команданы□ спецификациясы: RD[ж:] маршрут Немесе RMDIR [ж:] маршрут

Жоюлу□а тиіс бума бос болуы тиіс, я□ни онда еш□андай элемент болмауы керек. □йтпесе ол буманы жою□а болмайды. Команданы енгізгенмен система оны орындамайды. А□ымда□ы ж□не т□пкі бумаларды да жою м□мкін емес. Сонымен ішкі бумаларды □ана жоя аламыз. Ж□не кез келген ішкі буманы жою□а болады.

Мысалы:

C:\ WORK>rd pro

Б□л команда а□ымды□ WORK бумасыны□ ішкі бумасы PRO-ны жойып жібереді.
C:\DOC>rd\work\pro

Б□л команда да сол PRO бумасын жояды, біра□ к□зір а□ымда□ы бума DOC-бумасы болып т□р.

MS-DOS-тың файлдармен және каталогтармен жұмыс жасау командалары

А□ымды□ буманы □згерту – CHDIR (CD) командасы.

Команданы□ спецификациясы: *CD[ж:][маршрут] немесе CHDIR[ж:][маршрут]*

Команда к□рсетілген жина□тауышты□ немесе а□ымда□ы жина□тауышты□ а□ымды□ бумасын □згертеді.

Мысалы мына команда:

C:\>cd doc\abc | ар□ылы C:\ т□пкі бумадан екінші де□гейдегі \doc\abc-бумасына к□шу іске асады.

Б□л амалды екі команда ар□ылы да орындау□а болады:

C:\>cd doc   *C:\DOC>cd abc*

Ішкі бумадан бір де□гейге жо□ары к□терілу □шін мынадай команданы □олдану□а болады.

cd…

Е□ жо□ары де□гейге, я□ни т□пкі бума□а к□терілу □шін мынадай команданы беру керек:

cd

Соңы